

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВИ «ХАНТ ПРОТИ УКРАЇНИ»
CASE OF HUNT v. UKRAINE**

(Заява № 31111/04)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

7 грудня 2006 року

ОСТАТОЧНЕ

07/03/2007

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Текст рішення може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Хант проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція) (далі — Суд), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. **П. Лоренцен** (P. Lorenzen), **Голова**,
пані **С. Ботучарова** (S. Botoucharova),
п. **В. Буткевич** (V. Butkevych),
пані **М. Цаца-Ніколовська** (M. Tsatsa-Nikolovska),
п. **Р. Маруст** (R. Maruste),
п. **Дж. Боррего Боррего** (J. Borrego Borrego),
пані **Р. Єгер** (R. Jaeger), **судді**,

та пані **К. Вестердік** (C. Westerdiek), **Секретар секції**,
після обговорення у нарадчій кімнаті 13 листопада 2006 року
постановляє таке рішення, яке було ухвалено того ж дня:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою (№ 31111/04), поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином Сполучених Штатів Америки Александром Хантом (далі — заявник) 25 серпня 2004 року.

2. Заявника представляв Н. Єременко, юрист, який практикує у м. Києві. Уряд України (далі — Уряд) представляли його Уповноважені — В.Лутковська та Ю.Зайцев з Міністерства юстиції.

3. 24 березня 2005 року Суд вирішив повідомити Уряд про заяву. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції він вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

4. Заявник народився в 1953 році і проживає в м. Ризі, Латвія.

5. Заявник був одружений з М., громадянкою України. Вони проживали в Україні. У 2000 році у них народився син Н. М. мала також іншу дитину, М., яку в листопаді 2002 року заявник усиновив.

6. У січні 2003 року заявник поїхав з України, а в квітні 2003 року він та М. розлучились.

7. 24 червня 2003 року М. звернулась до Головного управління по боротьбі з організованою злочинністю Міністерства внутрішніх справ України, вимагаючи заборонити заявнику в'їзд на територію України.

Зокрема М. скаржилась на те, що в червні 2003 року заявник приїхав до м. Канни у Франції, де її син перебував на канікулах із нянею, та погрожував забрати сина. Вона також зазначала, що, перебуваючи в попередньому шлюбі, заявник завдав тяжких тілесних ушкоджень своїй дружині.

8. 26 червня 2003 року Міністерство внутрішніх справ направило до Державного комітету у справах охорони державного кордону України подання про заборону заявнику в'їжджати на територію України.

9. 27 червня 2003 року Державний комітет у справах охорони державного кордону України повідомив міністерство, що А. Ханту заборонено в'їзд в Україну протягом п'яти років. Про це рішення заявник дізнався незабаром після цього.

А. Провадження щодо опіки, ініційоване М.

10. У листопаді 2003 року Т., адвокат заявника в іншій цивільній справі, повідомив заявника про те, що його колишня дружина звернулась до Печерського районного суду м. Києва з позовною заявою про позбавлення заявника батьківських прав стосовно його рідного сина Н. Заявник не міг бути присутнім під час розгляду справи у зв'язку із заборонаю в'їзду на територію України, але його в суді представляв адвокат Т.

11. 5 грудня 2003 року суд першої інстанції ухвалив рішення на користь М. і позбавив заявника батьківських прав. Суд мотивував рішення тим, що заявник не виконував належним чином свої батьківські обов'язки, зокрема, він не брав участі у вихованні дитини, не спілкувався з нею і взагалі втратив до дитини інтерес. Суд також взяв до уваги те, що заявник не скаржився до місцевих органів опіки та піклування на те, що М. забороняла йому бачитись із дитиною. Суд не взяв до уваги доводи заявника щодо неможливості брати участь у вихованні дитини в зв'язку із заборонаю в'їзду на територію України, зазначивши, що заявник не зустрічався із сином з січня 2003 року.

Відповідно до інформації, наданої Урядом, національним судам було відомо, що заявник умисно вказав в офіційних документах невірну дату та місце свого народження та що раніше він притягувався до кримінальної відповідальності і ніколи не був офіційно виправданим.

12. Представник заявника оскаржив це рішення до апеляційного суду м. Києва. В апеляційній скарзі зазначалось, що висновок суду першої інстанції про небажання заявника бачитись із сином був помилковим, оскільки в своєму зверненні до правоохоронних органів від 24 червня 2003 року М. прямо вказувала про спробу заявника побачитись із сином у червні 2003 року. Було також зазначено, що

заявник намагався звернутись із заявою до органів опіки та піклування Печерської районної державної адміністрації в м. Києві, однак його повідомили про те, що для розгляду заяви необхідна його присутність. Представник заявника скаржився на те, що суд першої інстанції вислухав свідків тільки протилежної сторони, яких найняла М. Заявник зазначив, що суд не намагався отримати інформацію особисто від заявника за допомогою міжнародних договорів про правову допомогу.

13. 5 березня 2004 року апеляційний суд залишив рішення суду першої інстанції без зміни. Повторивши висновки суду першої інстанції, апеляційний суд зазначив, що заявник не підтвердив свої заперечення жодними доказами, а доводи протилежної сторони було підтверджено свідченнями двох виховательок дитини. Апеляційний суд також зазначив, що доводи, викладені в апеляційній скарзі заявника, не спростували висновків суду першої інстанції та не вплинули на їхню правильність.

14. Заявник оскаржив ухвалу апеляційного суду в порядку касації. У своїй касаційній скарзі він повторив попередні доводи та поскаржився на відмову апеляційного суду викликати свідків за його клопотанням.

15. 1 червня 2004 року колегія у складі трьох суддів Верховного Суду України відмовила в задоволенні касаційної скарги заявника, встановивши, що суди не порушили норм матеріального або процесуального права.

16. Листом від 7 червня 2004 року Міністерство юстиції України повідомило представника заявника про те, що вручення за кордоном судових документів здійснюється на підставі міжнародних договорів. У відносинах між Україною та Сполученими Штатами Америки застосовуються положення Гаазької конвенції про вручення за кордоном судових та позасудових документів у цивільних та комерційних справах від 15 листопада 1965 року.

В. Інші провадження

1. Провадження щодо виправлення дати народження заявника

17. 12 травня 2003 року Печерський районний суд м. Києва розглянув заяву заявника про виправлення запису його дати народження в актах цивільного стану. Суд задовольнив заяву.

18. 16 червня 2003 року той самий суд скасував попереднє рішення від 12 травня 2003 року в зв'язку з нововиявленими обставинами та відновив провадження.

19. 19 грудня 2003 року суд відхилив заяву про виправлення запису дати народження заявника в актах цивільного стану. 10 березня

2004 року та 5 липня 2004 року відповідно апеляційний суд м. Києва та Верховний Суд України залишили рішення суду першої інстанції без зміни.

2. Провадження щодо скасування рішення про всиновлення

20. 1 жовтня 2004 року Печерський районний суд м. Києва розглянув позов заявника щодо скасування рішення про всиновлення М., старшого сина його колишньої дружини, і відмовив у його задоволенні як необґрунтованого, беручи до уваги те, що на час всиновлення заявник та М. мали справжні та добрі сімейні відносини.

21. 8 червня 2005 року той самий суд скасував вищезазначене рішення про всиновлення заявником М.

3. Провадження щодо оскарження заборони на в'їзд

22. 15 жовтня 2003 року Печерський районний суд м. Києва відмовив у задоволенні скарги заявника на рішення про заборону його в'їзду в Україну.

23. 11 лютого 2004 року апеляційний суд м. Києва залишив рішення суду першої інстанції без зміни.

24. 1 березня 2005 року заявник подав касаційну скаргу. Провадження досі триває.

II. НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

A. Конституція 1996 року

25. Відповідні положення Конституції України передбачають:

Стаття 26

«Іноземці та особи без громадянства, що перебувають в Україні на законних підставах, користуються тими самими правами і свободами, а також несуть такі самі обов'язки, як і громадяни України, — за винятками, встановленими Конституцією, законами чи міжнародними договорами України. <...>»

Стаття 32

«Ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. <...>»

Стаття 51

«<...> Сім'я, дитинство, материнство і батьківство охороняються

державою».

В. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 липня 1963 року (втратив чинність з 1 вересня 2005 року)

26. Стаття 6 Кодексу передбачала, що правосуддя здійснюється на засадах рівності усіх осіб, зокрема незалежно від їх місця проживання.

27. Стаття 103 Кодексу забезпечувала рівні процесуальні права позивача та відповідача.

28. Стаття 423 зазначала, що іноземні громадяни та громадяни України в провадженні в цивільних справах мають рівні процесуальні права. Законодавством України могли бути встановлені відповідні обмеження щодо громадян тих держав, в яких допускалися обмеження цивільних процесуальних прав громадян України.

С. Кодекс про шлюб та сім'ю України (втратив чинність з 1 січня 2004 року)

29. Стаття 70 Кодексу зазначала, що батьки можуть бути позбавлені батьківських прав, якщо буде встановлено, що вони ухиляються від виконання своїх обов'язків із виховання дітей або зловживають своїми батьківськими правами, жорстоко поводяться з дітьми, шкідливо впливають на дітей своєю аморальною, антисоціальною поведінкою, а також якщо батьки є хронічними алкоголіками або наркоманами. Позбавлення батьківських прав не виключало можливості батьків звернутись до суду, щоб отримати дозвіл на побачення з дитиною.

30. Стаття 71 визначала коло осіб, які можуть звернутись до суду з заявою про позбавлення батьківських прав. Вона також передбачала участь у судовому засіданні органів опіки і піклування та прокурора.

Д. Сімейний кодекс України (чинний з 1 січня 2004 року)

31. Цей кодекс заміняє Кодекс про шлюб та сім'ю України та містить такі ж положення щодо позбавлення батьківських прав.

Е. Закон України від 4 лютого 1994 року № 3929-ХІІ «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства»

32. Стаття 18 зазначає, що іноземці можуть укладати та розривати шлюби з громадянами України та іншими особами відповідно до законодавства України. Вони мають рівні з громадянами України права та обов'язки у шлюбних і сімейних відносинах.

33. Стаття 22 передбачає, що іноземці мають право на звернення до суду та до інших державних органів для захисту їхніх особистих, майнових та інших прав. У судових провадженнях іноземці користуються такими ж процесуальними правами, що й громадяни України.

34. Стаття 25 зазначає, що в'їзд іноземцю в Україну може заборонятись в інтересах національної безпеки або охорони громадського порядку, якщо це необхідно для охорони здоров'я, захисту прав і законних інтересів громадян України та інших осіб, які проживають в Україні, якщо встановлено факти порушення ним законодавства України під час попереднього перебування в Україні тощо.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 8 КОНВЕНЦІЇ

35. Заявник скаржився на підставі статті 8 Конвенції на невинуватене втручання в його приватне та сімейне життя в зв'язку із заборонаю на в'їзд в Україну, де проживає його син, а також у зв'язку з позбавленням його батьківських прав. Стаття 8 Конвенції передбачає:

«1. Кожен має право на повагу до свого приватного і сімейного життя, до свого житла і кореспонденції.

2. Органи державної влади не можуть втручатись у здійснення цього права, за винятком випадків, коли втручання здійснюється згідно із законом і є необхідним у демократичному суспільстві в інтересах національної та громадської безпеки чи економічного добробуту країни, для запобігання заворушенням чи злочинам, для захисту здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб».

A. Прийнятність

36. Суд зазначає, що скарги заявника на підставі цієї статті стосуються двох питань: заборони на в'їзд в Україну та позбавлення батьківських прав. Суд розглядатиме їх окремо.

1. Заборона на в'їзд в Україну

37. Уряд стверджував, що заявник мав можливість оскаржити рішення національних органів про заборону на в'їзд, але він зробив це тільки після звернення до Європейського суду з прав людини. Крім того, відповідні судові провадження ще тривали (див. пункти 22–24).

Уряд вважав, що ця скарга має бути визнана неприйнятною у зв'язку з невичерпанням національних засобів юридичного захисту.

38. У відповідь заявник зазначив, що це була не єдина його скарга і що він був позбавлений можливості зустрічатися з дитиною в результаті заборони на в'їзд, навіть якщо Уряд стверджує протилежне.

39. Щодо скарги про заборону в'їзду, як окремої скарги заявника, Суд вважає, що заявник не вичерпав всіх доступних засобів юридичного захисту, які передбачає законодавство України, оскільки відповідні провадження досі тривають (див. п. 24). Таким чином, ця скарга має бути відхилена відповідно до пунктів 1 і 4 статті 35 Конвенції в зв'язку з невичерпанням національних засобів юридичного захисту.

2. Позбавлення батьківських прав

40. Суд далі зазначає, що вищевказані заперечення Уряду не стосуються скарги заявника про позбавлення його батьківських прав. На думку Суду, дана скарга не є необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції і відповідно має бути визнана прийнятною.

В. Суть

1. Зауваження сторін

(а) Уряд

41. Уряд погодився, що позбавлення батьківських прав могло вважатися втручанням у сімейне життя заявника. Проте він зазначив, що таке втручання було виправданим і співрозмірним.

42. Уряд стверджує, що таке втручання було здійснено у відповідності з законом. Зокрема, статті 70 та 71 Кодексу про шлюб та сім'ю передбачають таке втручання.

43. Уряд далі зазначив, що в цій справі втручання було здійснене для охорони прав інших осіб. Така необхідність також обґрунтовувалась тим фактом, щодо якого національні суди були обізнані, що заявник свідомо вказав в офіційних документах неправильну дату та місце свого народження, притягувався до кримінальної відповідальності і ніколи не був офіційно виправданим. Уряд також посилався на висновки національних судів (див. п. 11) як на обґрунтування такого втручання.

44. Визнавши серйозність втручання, Уряд стверджував, що позбавлення батьківських прав було виправдане інтересами дитини, і такі інтереси повинні мати переважний характер над інтересами батьків. Таким чином, на думку Уряду, таке втручання було

необхідним у демократичному суспільстві і державні органи діяли в межах своєї свободи розсуду.

45. Уряд також зауважив, що заявник міг клопотати про дозвіл на побачення з сином або намагатись зустрітись із ним навіть після ухвалення рішення про позбавлення його батьківських прав. Єдиним наслідком рішення про позбавлення його батьківських прав було те, що заявник не міг вимагати права на побачення чи на участь у вихованні сина, але він міг просити М. про дозвіл на побачення з сином.

(b) Заявник

46. Заявник стверджував, що заборона на в'їзд у країну може бути підставою для позбавлення його батьківських прав відповідно до статті 70 Кодексу про шлюб та сім'ю. Далі він стверджував, що його стосунки з сином були досить тісними і держава була зобов'язана охороняти такі сімейні відносини.

47. З огляду на малолітній вік його сина необхідність підтримувати та зберігати їхні відносини була надзвичайно важливою. Заявник також стверджував, що пані М. вела активне публічне життя, що передбачало її постійну відсутність, у результаті чого дитина залишалась із чужими людьми.

48. Заявник стверджував про відсутність доказів його поганого поводження з сином чи з будь-якою іншою дитиною. Всі інші зауваження Уряду щодо його особистості заявник вважав такими, що не стосуються справи щодо його батьківських прав.

2. Оцінка Суду

(a) Чи було втручання у гарантоване статтею 8 Конвенції право заявника на повагу до його сімейного життя

49. Оскільки у цьому питанні спору між сторонами не було, Суд вважає, що позбавлення заявника батьківських прав становило втручання в значенні пункту 2 статті 8 у його право на повагу до його сімейного життя, яке гарантується пунктом 1 статті 8.

(b) Чи було втручання виправданим

50. Це втручання не становитиме порушення статті 8, якщо воно здійснене «згідно із законом», відповідає одній чи кільком законним цілям, про які йдеться в пункті 2, і до того ж є «необхідним у демократичному суспільстві» для забезпечення цих цілей.

(i) «Згідно із законом»

51. Для Суду є беззаперечним те, що рішення національних судів ґрунтувалися на законі, а саме на положеннях статей 70 і 71 Кодексу про сім'ю та шлюб, які були чинними на той час.

(ii) Законна мета

52. Суд вважає, що рішення національного суду, які оскаржує заявник, були дійсно спрямовані на захист «прав і свобод» дитини. Відповідно ці рішення мали законну мету в значенні пункту 2 статті 8.

(iii) «Необхідний у демократичному суспільстві»

53. Визначаючи, чи був захід, який оскаржується, «необхідним в демократичному суспільстві», Суд, беручи до уваги справу в цілому, розглядатиме підстави, наведені для виправдання застосованого заходу, на предмет їхньої відповідності та обґрунтованості відповідно до пункту 2 статті 8 Конвенції. Беззаперечно, що аналіз того, що має найкраще задовольняти інтереси дитини, є дуже важливим у таких справах. Більше того, необхідно зважити, що зазвичай державні органи мають перевагу у безпосередньому спілкуванні з особами, яких стосується справа. Виходячи з цих міркувань, завдання Суду полягає не у виконанні обов'язків національних органів щодо вирішення питань опіки чи доступу до дитини, а в дослідженні рішень, які виносились державними органами в межах їх свободи розсуду, на предмет їх відповідності Конвенції (див. рішення від 23 вересня 1994 р. у справі «Хокканен проти Фінляндії» (*Hokkanen v. Finland*), Series A, № 229-A, с. 20, п. 55, та, *mutatis mutandis*, рішення від 9 червня 1998 р. у справі «Бронда проти Італії» (*Bronda v. Italy*), *Reports of Judgments and Decisions* 1998-IV, с. 1491, п. 59).

54. Далі Суд нагадує, що між інтересами дитини та інтересами батьків повинна існувати справедлива рівновага (див., наприклад, рішення від 27 листопада 1992 р. у справі «Олсон проти Швеції (№ 2)» (*Olsson v. Sweden (№ 2)*), Series A, № 250, с. 35–36, п. 90), і, дотримуючись такої рівноваги, особлива увага має бути до найважливіших інтересів дитини, які у залежності від природи та важливості можуть переважати над інтересами батьків. Зокрема, стаття 8 Конвенції не надає батькам права вживати заходів, які можуть зашкодити здоров'ю чи розвитку дитини (див. рішення від 7 серпня 1996 р. у справі «Йогансен проти Норвегії» (*Johansen v. Norway*), *Reports of Judgments and Decisions* 1996-III, с. 1008–1009, п. 78).

55. У цій справі Суд зазначає, що компетентні національні суди, вирішуючи позбавити заявника батьківських прав, взяли до уваги

доводи, надані матір'ю дитини та іншими свідками з її боку, відповідно до яких заявник втратив цікавість до свого сина.

56. Суд не має сумнівів, що такі доводи могли бути належними. Однак з урахуванням усталеної практики Суду, що стаття 8 включає імпліцитні процесуальні вимоги, потрібно визначити, чи було залучено заявника до процесу прийняття рішень у цілому в тій мірі, яка була достатньою для забезпечення необхідного захисту його інтересів, беручи до уваги конкретні фактичні обставини справи, а також важливість прийнятих рішень (див. рішення у справі «Ельсгольц проти Німеччини» (*Elsholz v. Germany*) [ВП], заява № 25735/94, п. 52, ECHR 2000-VIII; зазначене вище рішення у справі «Р., С., та S. проти Сполученого Королівства» (*P., C. and S. V. the United Kingdom*), п. 119, та рішення у справі «Венема проти Нідерландів» (*Venema v. the Netherlands*), заява № 35731/97, п. 91, ECHR 2002-X, із посиланням на рішення від 8 липня 1987 р. у справі «W. проти Сполученого Королівства» (*W. v. United Kingdom*), Series A, № 121, с. 28–29, п. 64).

57. Повертаючись до обставин цієї справи, Суд зазначає, що відповідне цивільне провадження стосувалось сімейних відносин заявника та позбавлення його батьківських прав. Ці питання як за національним законодавством, так і в оскаржуваному провадженні мали ґрунтуватись на оцінці особистості заявника та його поведінці. На думку Суду, досить складно визначити, в якій мірі національні суди могли дати таку оцінку, не заслухавши заявника особисто або, принаймні, з огляду на обставини справи не отримавши інформації від заявника особисто щодо його бачення подій і відносин із сином та М. за допомогою міжнародних угод про правову допомогу.

58. Крім того, національні суди не надали значення тому факту, що заявник намагався побачити сина в червні 2003 року. Суди не заслухали свідка, клопотання про виклик якого подавалось заявником, а відповідні суди вищих інстанцій не відреагували на скарги заявника щодо таких дій суду (див. пункти 12–15). До того ж факт заперечення заявником проти позову М. про позбавлення його батьківських прав також міг свідчити про його інтерес до сина.

59. Далі Суд нагадує, що в цій справі не йшлося про заподіяння заявником будь-яких тілесних ушкоджень дитині (див. п. 48). Щодо зауважень Уряду про те, що судам було відомо про протизаконні дії заявника та кримінальні провадження стосовно нього, Суд вважає, що такі доводи могли мати значення для ухвалення рішення про позбавлення батьківських прав. Однак вони здебільшого не були підтвержені матеріалами справи і, що важливіше, ні в судових рішеннях, ні в поясненнях сторін не зазначається, що ці доводи обговорювались у ході судового розгляду або були використані судами для обґрунтування своїх рішень.

60. Таким чином, Суд доходить висновку, що заявник не був залучений у провадження, в результаті яких приймалися рішення, в тій мірі, яка є достатньою для забезпечення захисту його інтересів, а державні органи вийшли за межі своєї свободи розсуду і не забезпечили справедливу рівновагу між інтересами заявника та інших осіб. Таким чином, у цій справі права заявника, гарантовані статтею 8 Конвенції, були порушені.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

61. Заявник скаржився, що його було позбавлено можливості брати участь у судових провадженнях і надати докази на підтвердження своїх вимог, що є порушенням пункту 1 статті 6 Конвенції, який передбачає:

«Кожен має право на... розгляд його справи... судом..., який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

62. Уряд зазначав, що в оскаржуваних провадженнях заявника представляв адвокат, якого він обрав самостійно. Крім того, обмеження щодо його особистої участі було виправданим, оскільки було зумовлено заборонаю на в'їзд в Україну. В своїх зауваженнях Уряд зазначав, що заявник не міг скаржитись на порушення принципу рівності сторін у судовому провадженні, оскільки ніщо не перешкоджало йому надавати відповідні доручення адвокату, а також отримати від останнього звіти про хід провадження та відповідно реагувати на нього. Оскільки таких скарг не було в заяві, поданій до Суду, Уряд України наполягав на тому, що держава не порушила принцип рівності сторін.

63. Заявник стверджував, що суди знехтували його процесуальними правами, оскільки його не повідомили про місце і час слухання справи і він особисто не отримав жодного документа, який стосувався його справи, в тому числі і судових рішень. Заявник стверджував, що національні суди приймали рішення, ґрунтуючись виключно на доводах, наданих М. і свідками з її боку.

64. Суд зазначає, що ця скарга пов'язана з уже розглянутою Судом скаргою і відповідно також має бути визнана прийнятною.

65. Суд знову наголошує на різниці суті інтересів, які захищаються статтями 6 та 8 Конвенції. Стаття 6 гарантує процесуальні права, зокрема «право на суд» при визначенні «прав та обов'язків цивільного характеру». У той час як мета, яку має стаття 8, є ширшою: забезпечити належну повагу, зокрема, до сімейного життя. Саме різниця в цілях, які переслідують гарантії, надані статтям 6 та 8, може

за певних обставин справи виправдати розгляд однакових фактичних обставин з точки зору їхньої відповідності обом статтям (див., наприклад, рішення від 24 лютого 1995 р. у справі «МакМайкл проти Сполученого Королівства» (*McMichael v. United Kingdom*), заява № 16424/90, п. 91, та рішення від 24 квітня 2003 р. у справі «Сильвестр проти Австрії» (*Sylvester v. Austria*), заяви № 36812/97 та № 40104/98, п. 76).

66. Однак у цій справі Суд вважає, що відсутність поваги до сімейного життя заявника в зв'язку з незалученням його до провадження стосовно визначення опіки є основним предметом скарги заявника. Таким чином, з огляду на висновки відповідно до статті 8 (див. пункти 58–59) Суд вважає, що немає необхідності розглядати обставини справи також за статтею 6 Конвенції (див. вищевказане рішення у справі «Сильвестр проти Австрії», п. 77).

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

67. Стаття 41 Конвенції зазначає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода

68. Заявник вимагав 120 000 доларів як відшкодування моральної шкоди.

69. Уряд стверджував, що заявник не обґрунтував свою вимогу. Уряд зауважив, що в цій справі визнання порушення становитиме достатнє відшкодування моральної шкоди. Крім того, Уряд вважав, що сума, яку вимагав заявник, є завищеною, та просив Суд визначити розмір відшкодування моральної шкоди на засадах справедливості.

70. Суд зазначає, що заявник безперечно зазнав моральної шкоди, однак сума, яку він вимагав, є надмірною. Таким чином, Суд присуджує заявнику 10 000 євро як відшкодування завданої моральної шкоди.

B. Судові та інші витрати

71. Заявник також вимагав 8,50 грн. відшкодування за витрати, понесені в національних судах.

72. Уряд зазначив, що заявник не надав жодного документа на підтвердження такої вимоги.

73. Відповідно до практики Суду заявник має право на відшкодування витрат тільки, якщо буде доведено, що вони були необхідні та фактично понесені, а також є обґрунтованими за розміром. У цій справі, враховуючи надану інформацію та вищезгадані критерії, Суд вважає за доцільне присудити суму, яку вимагає заявник, з її перерахунком в 1,40 євро.

С. Пеня

74. Суд вважає належним призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої мають бути додані три відсоткових пункти.

З цих підстав Суд одногосно

1. *Оголошує* скарги на підставі пункту 1 статті 6 і статті 8 Конвенції стосовно рішення про позбавлення заявника батьківських прав прийнятними та решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що у цій справі було порушення статті 8 Конвенції.

3. *Постановляє*, що немає необхідності окремо розглядати скаргу заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції.

4. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців від дня, коли це рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має виплатити заявнику 10 000 євро (десять тисяч євро) відшкодування моральної шкоди та 1,40 євро (один євро і сорок центів) відшкодування витрат з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із зазначених сум; вказані суми мають бути конвертовані у долари США за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на ці суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, плюс три відсоткових пункти.

5. *Відхиляє* решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою та повідомлено письмово 7 грудня 2006 року відповідно до пунктів 2 і 3 правила 77 Регламенту Суду.

**Клаудія Вестердік
Лоренцен**

Пеер

Секретар

Голова